
PLATFORMA TRI SLOBODE

SLOBODA UDRUŽIVANJA
SLOBODA OKUPLJANJA
SLOBODA IZRAŽAVANJA

Tri slobode pod lupom

Prikaz slučajeva kršenja sloboda udruživanja, okupljanja i izražavanja u Srbiji 1-15. novembar 2019. godine

Sloboda okupljanja

1. [Studenti okupljeni u udruženju „ 1 od 5 miliona“](#) okupili su se u zgradi Rektorata povodom probijanja roka za donošenje konačne odluke o sumnjivom doktoratu ministra finansija Siniše Malog u nameri da održe konferenciju za medije. Tom prilikom u zgradi Rektorata sačekalo ih je nekoliko lica angažovanih kao kao privatno obezbeđenje, a koji su se, prema rečima studenata, prema njima nasilnički ophodili. Podsećamo da je tokom prethodnog protesta studenata izbio incident kada su članovi vladajuće Srpske napredne stranke upali u zgradu Rektorata i pokušali da se obračunaju sa okupljenim studentima. Ovakvi slučajevi ne samo da dovode u pitanje autonomiju Univerziteta već i ozbiljno narušavaju ugled ove institucije.
2. Povodom najavljenog gostovanja predsednika Aleksandra Vučića u emisiji „Upitnik“ na nacionalnom servisu, studentkinje iz udruženja „ 1 od 5 miliona „ najavile su da će ga sačekati ispred zgrade RTS-a kako bi mu postavila određena pitanja”, a u znak podrške okupilo se i još nekoliko stotina građana. S druge strane, pristalice Srpske napredne stranke organizovale su kontraskup na istom mestu, a tom prilikom došlo je do serije incidenata različitog obima. Pored uvreda na račun okupljenih građana i određenih opozicionih lidera, zabeleženo je nekoliko napada na [studente](#), građane, [snimatelje](#), a jedan od najozbiljnih incidenata desio se kada je grupa muškaraca bez službenih obeležja i [legitimacija sprečavala slobodno kretanje građana](#) . Organizovanje kontraskupova od strane vladajuće partije predstavlja opasnu praksu koja podseća na veoma negativna iskustva iz prošlosti i dodatno produbljuje podele u društvu, a naročito veliku opasnost predstavlja to što se umesto državnih organa u čijoj nadležnosti je očuvanje bezbednosti predsednika države tim poslom bave sumnjive grupe čime se stvaraju paralelni centri moći, a građanima dodatno uliva strah i nepoverenje u institucije.
3. [Stanovnici beogradskog naselja „Stepa Stepanović“](#) objavili su da je Srpska pravoslavna crkva podnela tužbe protiv građana koji su protestovali protiv izgradnje crkve na području na kom je prema planu bilo prvobitno bilo planirana izgradnja Doma zdravlja. Građani već godinama protestuju zbog toga što je parcela na kojoj je prema projektnom planu bilo predviđena za izgradnju Doma zdravlja besplatno ustupljena SPC, smatrajući da su na taj način izigrani prilikom

kupovine stanova u tom naselju, kao i da im se na taj način uskraćuju elementarni uslovi za normalan život.

4. Nacionalna koalicija za decentralizaciju suočila se sa ograničavanjem slobode okupljanja postavljanjem nerazumnih uslova za dobijanje dozvole za postavljanje promotivnog štanda. Naime, prilikom podnošenja zahteva gradskoj upravi grada Pančeva za postavljanje štanda, pored uobičajenih dokumenata koji su potrebni, od njih je zahtevano da dostave i uverenje Sekretarijata za poresku administraciju da nemaju dugovanja po osnovu izvornih poreskih prihoda grada Pančeva. Ovaj slučaj predstavlja eklatantan primer ograničavanja osnovnih sloboda imajući u vidu evropske standarde koji jasno kažu da se ovo pravo ne sme neopravdano ograničavati ni na jedan način, a posebno ne postavljanjem suvišnih administrativnih zahteva koji ni na koji način nisu u direktnoj vezi sa samim okupljanjem. Na ovaj način se ne samo ograničava osnovno pravo, već se ionako nedovoljno razvijeni normativni okvir sprovodi na način koji je sušta negacija ljudskih i građanskih prava

Sloboda izražavanja

1. Zadraniin [Jure Zubčić](#), odbornik Socijaldemokratske partije i građanski aktivista koji je motivisan sličnim akcijama pokrenutim od strane Kuće ljudskih prava u Beogradu i Zagrebu postao popularan zbog prepravljavanja grafita na kojima je pisalo „Ubi Srbina“ u „Poljubi Srbina“ izjavio je da je bio žrtva [cenzure](#) koju je sprovela [Radio televizija Srbije](#). U tom intervjuu Zubčić je ukazao na pogubnu politiku potenciranja mržnje koju sprovode mediji pod kontrolom vladajuće stranke u Srbiji i njenog predsednika i predsednika Republike Aleksandra Vučića, kao i na sličnu situaciju u Hrvatskoj. Prilikom emitovanja priloga, po Zubčićevim rečima, taj deo priloga je isečen.
2. [Uroš Janjić](#) koji je 21. juna ove godine pretrpeo teške telesne povrede koju su mu ubodima nožem nanela petorica mladića zbog nošenja majice na kojoj je pisalo „Antifašista“, pozvan je na saslušanje kao osumnjičeni za krivično delo učestovanja u tuči. Paradoksalno deluje da za učešće u tuči bude optužen neko ko je napadnut i ko je jedini pretrpeo teške telesne povrede, a naročito je opasno što se takva relativizacija nasilja sprovodi u slučaju divljanja od strane neofašista, dok se njihovim žrtvama ne obezbeđuje adekvatna pravna zaštita.
3. Poznati glumac i reditelj [Dragan Bjelogrić](#) našao se na udaru tabloida nakon nedavnih izjava datih na tribini koju je organizovao dnevni list „Danas“ i u poznatoj emisiji „Veče sa Ivanom Ivanovićem“ u kojima je izneo svoj stav o lošem stanju u srpskom društvu. Neposredno nakon toga, provladin tabloid „Srpski telegraf“ započeo je sa prljavom kampanjom protiv njega i njegove porodice navodeći kako je njegov sin „zgazio čoveka kolima i pobegao“. Da je reč o odmazdi zbog javnog izjašnjavanja govori činjenica da su sporni tekstovi pušteni u javnost 14 meseci nakon saobraćajne nesreće, kao i da su netačni navodi o bekstvu sa lica mesta. Dragan Bjelogrić je samo poslednji u nizu sada već preduge liste javnih ličnosti čija je medijska diskreditacija sprovedena bez biranja sredstava samo zato što su izneli stav koji nije po volji aktuelne vlasti.
4. Dopisnica „Večernjih novosti“ iz Vranja, [Jelena Stojković](#) dobila je pretnje da od strane jedne osobe da će „ubiti nju i njeno dete“ nakon što je napisala tekst o kruženju snimka eksplicitnog sadržaja na kojem se nalazi jedna učenica osnovne škole u tom gradu. Prema njenim rečima, pretnje je dobila od majke devojčice iz pomenutog slučaja, iako prilikom objavljivanja teksta nije otkriven identitet niti bilo koji drugi podatak koji bi mogao da otkrije identitet učenice. Tim

povodom oglasila se i [Regionalna platforma zapadnog Balkana](#) koja je osudila ovaj slučaj ugrožavanja bezbednosti.

5. [Nastavljena je negativna kampanja protiv televizije N1](#) koja za cilj ima diskreditaciju te televizijske kuće i zastrašivanje novinara, a kao najnoviji povod poslužilo je gostovanje lidera kosovskog pokreta Samoopredeljenje Aljbina Kurtija u emisiji „Pressing“ koju vodi programski direktor N1 Jugoslav Ćosić. Upravo je Ćosić bio jedan od etiketiranih subjekata pošto su tokom emitovanja te emisije u dvorište ispred zgrade u kojoj se nalazi pomenuta televiziji nepoznate osobe ubacile letke na kojima se pored Ćosića nalazi slika albanskog premijera Edija Rame, uz natpis „ ima neka tajna veza“. Kontinuitet ovih napada predstavlja ozbiljan napad na slobodu izražavanja, a najveću bojazan izaziva hronično odsustvo reakcije nadležnih koji ni posle nekoliko napada nisu otkrili ko stoji iza ovih akcija i [pored brojnih apela novinarskih udruženja](#) da nadležni organi sprovedu istragu i uhapse odgovorne za ove napade.
6. [Aleksandar Obradović](#), uzbunjivač koji je kao zaposleni u fabrici „Krušik“ ukazao na povezanost oca ministra finansija sa međunarodnom trgovinom oružjem, i dalje se nalazi u kućnom pritvoru. On je u intervjuu datom dnevnom listu „Danas“ rekao da je vrh vlasti umešan u trgovinu oružjem i da su odgovorni za propadanje te fabrike, kao i da novac od te trgovine uglavnom završava u privatnim ili stranačkim fondovima. Umesto da se zaštita uzbunjivača podigne na viši nivo, vlast pribegava banalizaciji tog pojma time što se kroz provladine tabloide reklamiraju ljudi koji se predstavljaju kao uzbunjivači a koji iznose brojne, mahom netačne, podatke o protivnicima vlasti i njihovom radu.
7. Novinarka [Biljana Lukić](#) postala je žrtva uvreda i pretnji nakon što je na društvenoj mreži Twitter objavljena fotomontaža fotografije na kojoj se navodno nalazio njen tvit kojim se opravdava stradanje Srba koji su poginuli prilikom detoniranja autobusa Niš Ekspresa tokom ratnih sukoba na području Kosova i Metohije. Ovo predstavlja slučaj novog oblika zastrašivanja istaknutih pojedinaca koji su glasni protivnici aktuelnog režima koje može imati veoma opasne posledice. I u ovom slučaju izostala je reakcija nadležnih organa.
8. Povodom objavljenog istraživanja koje kaže da veliki broj ispitanika ne veruju javnom medijskom servisu, usledio je odgovor od strane Radio televizije Srbije koji je dnevni list “Danas” nazvao [“opozicionim tablodidom”](#) i “Informerovim pobratimom”. Na ovaj način se javni servis priključio svim onim političkim akterima koji su proteklih godina napadali list “Danas” optužujući njihove novinare za neprofesionalno i pro opoziciono delovanje.
9. Dnevni list “Informer” nastavlja hajku na direktora TV “N1” Jugoslava Ćosića, a poslednjim u nizu napada pokušano je da se ukaže kako Ćosić za svoje delovanje dobija novac od stranih ambasada i Albanaca sa Kosova. U tekstu koji nosi naslov [“ Jugoslavu Ćosiću od Šiptara 249.862 evra”](#) navodi se kako je na račun njegove firme, a po osnovu usluga poslovnog konsaltinga u poslednjih godinu dana uplaćeno više stotina hiljada evra od strane Albanskih firmi i Američke ambasade. Tim povodom oglasio se i narodni poslanik Marjan Rističević koji je izrazio sumnju u legalnost ovih poslova i upitao da li je Ćosić platio porez na te prihode. Ova orkestrirana kampanja na Jugoslava Ćosića za cilj ima diskreditaciju televizije na čijem se čelu nalazi, a sada već postaje ustaljena praksa da se to radi na taj način što se pojedinac targetira kao strani plaćenik.

Sloboda udruživanja

1. [Ratko Dmitrović](#), novinar i bivši glavni urednik lista "Novosti" apelovao je na donošenje zakona kojim bi se sve nevladine organizacije čiji rad je (delom) finansiran iz stranih izvora proglasile za "strane agenture", a svi zaposleni u takvim organizacijama za "strane agente". Dmitrović je poznat kao neko ko neretko napada sve koji na bilo koji način izraze neslaganje sa aktuelnim režimom, a ovakvim istupima doprinosi učvršćivanju narativa o "izdajničkoj" strukturi i misiji organizacija civilnog društva.